

ບົດບາດຄວາມສໍາຄັນຂອງຄວາຍຕໍ່ການຜະລິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ບຸນລ້ຽງ ຄຸດສະຫວ່າງ¹, ບຸນຖາວອນ ກຸນນະວົງສາ¹, ດຣ. ບຸນຖອງ ບົວຫອມ²

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການລ້ຽງຄວາຍຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ມີຫຼາກຫຼາຍຈຸດປະສົງໃນການຜະລິດກະສິກໍາ. ຈໍານວນຄວາຍໃນທົ່ວປະເທດມີຫຼາຍກວ່ານຶ່ງລ້ານໂຕ; ຫຼາຍກວ່າ 95% ຂອງຈໍານວນສັດໃນທົ່ວປະເທດ ແມ່ນລ້ຽງຢູ່ໃນຊົນນະບົດ ຊຶ່ງແມ່ນຊາວກະສິກອນເປັນເຈົ້າຂອງ; ລາຍຮັບດ້ານການລ້ຽງສັດ ກວມເຖິງ 50% ຂອງລາຍຮັບຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈາກສັດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ງົວ ແລະ ຄວາຍ, ຊຶ່ງເປັນແຫຼ່ງສະສົມທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ການໃຊ້ຈ່າຍພາຍໃນຄອບຄົວ.

ຄວາຍພື້ນເມືອງມີບົດບາດສໍາຄັນຕໍ່ລະບົບການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ມັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວກະສິກອນດີຂຶ້ນເປັນກ້າວໆ. ການລ້ຽງສັດຍາມໃດກໍ່ຕິດພັນກັບການຜະລິດກະສິກໍາຢູ່ສະເໝີໃນລະບົບຟາມຂະໜາດນ້ອຍ ທັງເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບເປັນເງິນຕາເຂົ້າປະເທດອີກດ້ວຍ. ໃນໄລຍະທີ່ນໍ້າມັນມີລາຄາແພງຂຶ້ນ, ບົດບາດຂອງຄວາຍ ຍິ່ງມີຄວາມສໍາຄັນ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເປັນແຮງງານຫຼາກແກ່ ແລະ ສະໜອງຜູ້ນຄອກໃຫ້ແກ່ການປູກຝັງ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມລະບົບການລ້ຽງສັດຍັງປະປ່ອຍໃຫ້ຫາກິນຕາມທໍາມະຊາດໃຊ້ເນື້ອທີ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ໃຊ້ທຶນຮອນເຂົ້າໃນການລ້ຽງຕໍ່າ, ຜົນຂອງການລ້ຽງແບບນີ້ ອັດຕາການຕາຍຂອງສັດສູງ ແລະ ຜົນຜະລິດຕໍ່າ.

¹ສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ

²ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ROLE OF BUFFALO IN SMALL FARM SYSTEMS IN LAO PDR

*Bounlieng Khoutsavang*¹, *Bounthavone Kounnavongsa*², *Bounthong Bouahom*³

Abstract

In Laos, swamp buffalo are raised by small farm holders for a variety purposes in agriculture production. It is estimated that the current buffalo population is more than 1.05 million and that small holders own more than 95 percent of national livestock herd. Livestock production plays a vital role in small farm systems in Laos. Livestock production generates more than 50 percent of household cash income. Large ruminants like cattle and buffalo play a particularly important role as a “live saving bank” since they act as capital accumulation and insurance functions for smallholders.

The role of livestock, particularly large draft animals, becomes more important when the oil price increases as they provide a source of labour as well as manure for the crops. Moreover, livestock play a significant role in the Lao economy as a whole. They are an important source of foreign exchange through livestock export. However, livestock production still relies on a free-range system with minimal inputs. The result is high mortality rate and low productivity.

¹Livestock Research Centre, NAFRI, email: lrc@nafri.org.la

²Livestock Research Centre, NAFRI, email: lrc@nafri.org.la

³Director General, National Agriculture and Forestry Research Institute, email: bounthong@nafri.org.la

I. ບົດນຳ

ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມໄລຍະຍາວຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ປະເທດຊາດຫຼຸດພື້ນອອກຈາກຄວາມດ້ອຍພັດທະນາກ້າວສູ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ໃນປີ 2020, ແຕ່ຍຸດທະສາດ ໃນໄລຍະກາງຂອງລັດຖະບານ ແມ່ນໄດ້ສຸມໃສ່ຢ່າງແຂງແຮງເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ໄດ້ 50%, ຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ປູກຝັ່ນຢ່າງຊັ້ນເຊີງ, ສ້າງພື້ນຖານຈຳນວນນຶ່ງເພື່ອຮອງຮັບໃຫ້ແກ່ການກ້າວໄປສູ່ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ທັນສະໄໝ.

ການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຍັງຖືວ່າເປັນພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນຂະແໜງນຶ່ງໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຂອງຊາດ, ປະມານ 18% ຂອງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ (GDP). ໃນປີ 2003 ການກະສິກຳກວມເອົາ 50% ຂອງ GDP ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງກວາມເອົາ 4,8%. ຍຸດທະສາດຂອງລັດຖະບານທາງດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນການຍົກຜະລິດຕະພາບກະສິກຳດ້ວຍການນຳໃຊ້ທ່າແຮງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ເພື່ອເອ້ອອນວຍໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງຊາດຢ່າງຍືນຍາວ ພ້ອມທັງປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ, ຮັບປະກັນໃຫ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ກະຈາຍລາຍໄດ້ສູ່ຊົນນະບົດ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ.

ນອກຈາກທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ແລ້ວ ອີກບັນຫານຶ່ງທີ່ພວກເຮົາຄວນເອົາໃຈໃສ່ ຄື: ການປັບປຸງລະບົບການລ້ຽງສັດແບບຍືນຍົງຂອງຄອບ

ຄົວຊາວກະສິກອນໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເພາະມັນຄືໜ້ອຍໜຶ່ງຂອງການລ້ຽງສັດແບບອຸດສາຫະກຳຂອງປະເທດ.

ດັ່ງທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ສປປ ລາວ ມີທ່າແຮງທາງດ້ານການລ້ຽງສັດຄັ້ງວເອ້ອອນໂດຍສະເພາະສັດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ງົວ ແລະ ຄວາຍ ຍ້ອນວ່າຍັງມີທ່າມະຊາດທີ່ເອ້ອອນວຍ ແລະ ແຫຼ່ງແນວພັນສັດພື້ນເມືອງທີ່ອຸດົມສົມບູນ. ຜະລິດຕະພັນສັດແມ່ນສ່ວນນຶ່ງຂອງການປະສົມປະສານລະຫວ່າງການປູກຝັງ ແລະ ການລ້ຽງສັດ. 95% ຂອງຈຳນວນສັດທົ່ວປະເທດແມ່ນເປັນຂອງຊາວກະສິກອນ ຊຶ່ງກວມເຖິງ 86% ຂອງຜະລິດຕະພັນສັດທັງໝົດ.

ຄວາຍ (Bubalus bubalis) ຢູ່ໃນລາວ ຈັດຢູ່ໃນຈຳພວກຄວາຍບຶງ ຫຼື ໜອງ (Swamptype). ປີ 2003 ຢູ່ ສປປ ລາວ ມີຄວາຍປະມານ 1 ລ້ານໂຕ ລ້ຽງຢູ່ຕາມຊົນນະບົດຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນໃນລະບົບຂອງການປະສົມປະສານຂອງພືດ ແລະ ສັດ. ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍ ຂອງການລ້ຽງຄວາຍນັ້ນ ເພື່ອໃຊ້ເປັນແຮງງານລາກແກ ເຊັ່ນ: ແກ່ຄາດ ແກ່ໂຖ ແລະ ຂົນສົ່ງອື່ນໆ. ນອກນັ້ນ ຂີ້ສັດຍັງເປັນຝຸ່ນຄອກທີ່ດີ ໃນຂະນະທີ່ຄວາຍເຖົ້າ ຫຼື ປິດອອກຈາກການໃຊ້ງານແລ້ວ ຍັງຂາຍເປັນລາຍຮັບ ຫຼື ຮັກສາໄວ້ເພື່ອເປັນຄັງສະສົມຂອງຄອບຄົວ ໃນໄລຍະຍາວອີກດ້ວຍ.

II. ລັກສະນະການຜະລິດທີ່ສຳຄັນ

ສະເລ່ຍແລ້ວຄວາຍນ້ອຍຢ່າງນົມມີປະມານ 35-40%/ປີ. ສະເລ່ຍໄລຍະທ່າງຂອງການອອກລູກ 1 ປີເຄິ່ງ. (ຕາຕະລາງ 1). ການຕາຍ

ກ່ອນຢ່າງນີ້ມີສູງເຖິງ 10-30% ແຕ່ຫຼັງຈາກຢ່າງນີ້ມີແລ້ວການຕາຍຫຼຸດລົງເຫຼືອພຽງ 2-3% ອາຍຸຂອງຄວາຍແມ່ທີ່ເກີດລູກໂຕ ທີ 1 ຈະຢູ່ລະຫວ່າງ 4,5 - 5,5 ປີ ຊຶ່ງໃຫ້ຮູ້ວ່າອາຍຸປະສົມພັນຄັ້ງທຳອິດ ປະມານ 3,5-4,5 ປີ.

ນ້ຳໜັກຄວາຍເກີດໃໝ່ປະມານ 24-32 ກລ ແລະ ນ້ຳໜັກຢ່າງນີ້ມີ (8 ເດືອນ) 90-120 ກລ. ນ້ຳໜັກເພີ່ມຕໍ່ວັນຫຼັງເຊົາມີ 0,24-0,30 ກລ ໃນເມື່ອກິນຫຍ້າພຽງຢ່າງດຽວ. ນ້ຳໜັກຂອງຄວາຍແມ່ໃຫຍ່ເຕັມທີ່ 350-440 ກລ, ໃນຂະນະທີ່ໂຕຜູ້ໃຫຍ່ຕອນແລ້ວນ້ຳໜັກ ສະເລ່ຍ 500-550 ກລ ແລະ ນ້ຳໜັກຊາກຈະມີ ປະມານ 45-50%.

2.2 ລັກສະນະພິເສດສະເພາະ ຂອງຄວາຍ

2.2.1 ນ້ຳນົມທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງ

ນ້ຳນົມຄວາຍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຄຸນຄ່າທາງດ້ານອາຫານ ເຊັ່ນ: ທາດຊີ້ນ, ໄຂມັນ ແລະ ແຮ່ທາດ 18 - 23% ທຽບກັບ 13 - 16% ຂອງນ້ຳນົມງົວ ຊຶ່ງເໝາະສົມແກ່ການຜະລິດເນີຍແຂງ ແລະ ຜະລິດຕະພັນນ້ຳນົມອື່ນໆ.

2.2.2 ຄຸນນະພາບຊີ້ນ

ຊີ້ນຄວາຍມີລິດຊາດແຊບດີ, ມີໄຂມັນອີ່ມໂຕ ໜ້ອຍກວ່າຊີ້ນງົວ ແລະ ຊີ້ນໝູ. ດ້ວຍເຫດນີ້ ຈຶ່ງຖືວ່າຊີ້ນຄວາຍມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານອາຫານສູງ. ຄວາຍສາມາດກິນອາຫານ ເຊັ່ນ: ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການປູກຝັງ (ເພືອງ, ຕົ້ນສາລີ ແລະ ວັດສະພິດຕ່າງໆ) ເພື່ອການເຕີບໂຕໄດ້ດີກວ່າງົວ ແລະ ສະດວກຕໍ່ການລ້ຽງດູ. ຢູ່ຊີ້ນນະບົດ ຄຸນຄ່າຂອງຄວາຍ ນັບມື້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ ກົງກັນຂ້າມກັບເຄື່ອງຈັກຕ່າງໆ ນັບມື້ຫຼ້ຍຫຼຽນລົງ, ສາມາດແກ່ຄາດແກ່

ໂຖໄດ້ໃນເງື່ອນໄຂມີນ້ຳ, ເປັນຕົວ ດີກວ່າສັດປະເພດອື່ນໆ.

2.2.3 ປັບປຸງດິນໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສູງມບູນ:

ຄວາຍປັບປຸງໂຄງປະກອບຂອງດິນ ແລະ ຝຸ່ນຊີວະພາບ ໃນລະດູການເຮັດນາ. ແຕ່ລະປີຄວາຍໂຕນຶ່ງສາມາດຜະລິດຝຸ່ນຄອກໄດ້ 4 - 6 ໂຕນ ຊຶ່ງເປັນຝຸ່ນຄອກທີ່ມີຄຸນນະພາບທິດແທນການນຳໃຊ້ຝຸ່ນເຄມີທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ.

2.2.4 ຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ:

ຄວາຍທີ່ລ້ຽງໃນຄອບຄົວຊາວກະສິກອນສາມາດຂາຍໄດ້ໃນເມື່ອມີວຽກໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຈຳເປັນ ເຊັ່ນ: ລູກເຂົ້າໂຮງຮຽນໃໝ່, ງານກິນດອງ, ພຶດຖືກເສຍຫາຍ, ໄພທຳມະຊາດ ແລະ ອື່ນໆ. ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເວົ້າໄດ້ວ່າ ສັດຮັບປະກັນສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ.

2.3 ຄວນຈະສົ່ງເສີມການລ້ຽງຄວາຍບໍ່ ຫຼື ຈະລ້ຽງງົວທິດແທນການລ້ຽງຄວາຍ?

ໃນອະນາຄົດການລ້ຽງຄວາຍຈະມີບົດບາດສຳຄັນສຳລັບຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ. ຄວາຍ ແລະ ງົວ ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນແຕ່ວ່າຄວາຍເປັນສັດຄັງເອື້ອງທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ປະສິດທິພາບຂອງອາຫານໂດຍສະເພາະອາຫານທີ່ມີຄຸນນະພາບຕ່ຳໄດ້ດີກວ່າ, ນອກຈາກນີ້ຄວາຍຍັງມີຈຸດເດັ່ນສະເພາະ ຄືສາມາດທົນທານຕໍ່ເຫັບ ແລະ ພະຍາດກາຝາກອື່ນໆ ເພາະວ່າຄວາຍເປັນສັດທີ່ມັກແມບນ້ຳ ແລະ ທົນທານຕໍ່ອາກາດຊຸ່ມ; ດັ່ງນັ້ນ ຄວາຍຈຶ່ງເໝາະ

ສົມ ແລະ ສາມາດລ້ຽງໄດ້ໃນຫຼາຍພື້ນທີ່, ນອກນີ້ ຄວາຍຍັງເປັນສັດທີ່ມີນິໄສຮູ້ ແລະ ຄຸ້ນ ຊຶ່ງ ເດັກນ້ອຍ ຫຼື ຜູ້ເຖົ້າກໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້.

ການລ້ຽງຄວາຍຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ ແມ່ນສາມາດລ້ຽງໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ເພື່ອ ເຮັດໃຫ້ມີການແຂ່ງຂັນ, ກຸ້ມຕົນເອງ ແລະ ຍືນຍົງ ຕົວຢ່າງ: ບໍລິເວນອ່າງເກັບນໍ້າສາມາດ ລ້ຽງປາ, ປູກເຂົ້າ, ພືດທັນຍາຫານ ແລະ ໄມ້ ກິນໝາກຕ່າງໆ, ການລ້ຽງສັດສາມາດລ້ຽງໄດ້ ຫຼັງບ້ານ. ຄວາຍເປັນສັດທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ເສດ ອາຫານ ເຊັ່ນ: ເພືອງ, ໃບໄມ້, ເສດເຫຼືອຈາກ ພືດຕ່າງໆໄດ້ດີ. ງົວ ແລະ ຄວາຍ ພາຍໃຕ້ສະ ພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມສາມາດລ້ຽງ ເພື່ອ ໃຊ້ແຮງງານລາກແກ່, ນໍາໃຊ້ຝຸ່ນຄອກສໍາລັບ ການປູກຝັງ ແລະ ສາມາດຂາຍເປັນເງິນສົດ ໄດ້.

2.4 ພວກເຮົາຈະໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກການ ລ້ຽງຄວາຍໃນລະບົບການຜະລິດ ຂອງຄອບ ຄົວຊາວກະສິກອນໄດ້ແນວໃດ ?

ເພື່ອເພີ່ມລາຍຮັບຈາກການລ້ຽງຄວາຍໃນລະ ບົບການຜະລິດຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ ມັນມີຫຼາຍປັດໃຈທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ ຊຶ່ງ ປັດໃຈຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ແກ່ ນະໂຍບາຍຂອງ ລັດຖະບານ, ທາງເລືອກທາງດ້ານເຕັກນິກ, ລະບົບການຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ. ປະ ເດັ້ນສໍາຄັນຂອງບັນດາປັດໃຈຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນອັນຮີບດ່ວນໃນການພິ ຈາລະນາຊຶ່ງລວມທັງຄວາມຂາດແຄນທາງ ດ້ານອື່ນໆອີກ ເຊັ່ນ: (1) ມີອົງການຈັດຕັ້ງຮັບ ຜິດຊອບ ແລະ ສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການ ເງິນ (2) ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງທີ່ແທດເໝາະ

ແລະ ມີການປັບປຸງເຕັກໂນໂລຊີ (3) ທິດທາງ ແລະ ວິທີການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຖ່າຍທອດ ເຕັກໂນໂລຊີ (4.) ໂຄງສ້າງພື້ນຖານ ແລະ (5) ການບໍລິການທາງດ້ານສັດຕະວະແພດ. ນອກ ຈາກນີ້ຍັງມີປັດໃຈອື່ນໆກ່ຽວຂ້ອງອີກ ເຊັ່ນ: ການຂາດແຄນບຸກຄະລາກອນທີ່ໄດ້ຮັບການ ອົບຮົມ ແລະ ມີປະສິບປະການຕົວຈິງ, ສິ່ງອໍາ ນວຍຄວາມສະດວກໃນການເກັບຮັກສາເພື່ອ ການຕະຫຼາດ. ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ຄວນມີຈຸດມຸ່ງໝາຍເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນ ຢູ່ຂອງຊາວກະສິກອນ ຊຶ່ງກວມສ່ວນໃຫຍ່ ຂອງຈໍານວນປະຊາກອນໃນປະເທດ. ນະໂຍ ບາຍດັ່ງກ່າວຕ້ອງສາມາດອະນຸຍາດ ແລະ ສະ ໜັບສະໜູນໃຫ້ນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຊາວກະສິ ກອນໄດ້ເຮັດຮ່ວມກັນຢ່າງໃກ້ຊິດ ຊຶ່ງວຽກ ງານການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງສາມາດດໍາເນີນ ໄປພາຍໃຕ້ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບັນຫາທີ່ ເກີດຂຶ້ນກັບຊາວກະສິກອນ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ກໍ່ມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີເຄື່ອງມືທີ່ສາມາດ ດໍາເນີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊັ່ນ ການຝຶກອົບ ຮົມໃຫ້ວິຊາການ ແລະ ຊາວນາ ພ້ອມທັງມີສິນ ເຊື້ອສໍາລັບເຂົ້າເຈົ້າ.

ໃນເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເຕັກນິກສິ່ງສໍາຄັນໃນ ການຍົກຜົນຜະລິດແມ່ນການເພີ່ມຜະລິດຕະ ພາບຜູງສັດ ແລະ ການເພີ່ມຜະລິດຕະພາບຕໍ່ ຫົວໜ່ວຍເພາະວ່າບັນຫາຫຼັກໃນການລ້ຽງ ສັດໃຫຍ່ຢູ່ລາວເຮົາແມ່ນການໃຫ້ຜົນຜະລິດ ແລະ ຜະລິດຕະພາບຂອງຟາມລ້ຽງສັດຊຶ່ງ ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນຍັງຕໍ່າຫຼາຍຍ້ອນມີຂໍ້ຈໍາກັດ ທາງດ້ານເນື້ອທີ່, ການລົງທຶນຍັງຕໍ່າ, ສັດຍັງ ຂາດແຄນອາຫານ ທັງທາງດ້ານປະລິມານ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ ທາງ ດ້ານກໍາມະພັນກໍ່ຍັງຕໍ່າ.

ຢ່າງໃດກໍ່ດີການປັບປຸງລະບົບການໃຫ້ອາຫານສໍາລັບຄວາຍແມ່ນປັດໃຈສໍາຄັນເພາະວ່າອາຫານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີຄຸນນະພາບຕໍ່າ, ອາຫານຫຼັກແມ່ນອາຫານຫຍາບທີ່ມີຄຸນນະພາບຕໍ່າ ແລະ ເສດເຫຼືອຈາກພືດຜັກຕ່າງໆ. ການປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງອາຫານ ຈະບໍ່ສະເພາະແຕ່ເພື່ອຍົກຜະລິດຕະພາບສະເພາະໂຕສັດ ແຕ່ຍັງແມ່ນເປົ້າໝາຍເພື່ອຍົກຜົນຜະລິດຂອງຜູ້. ຄຽງຄູ່ກັບການປັບປຸງທາງດ້ານອາຫານການປ້ອງກັນພະຍາດກໍ່ມີບົດບາດສໍາຄັນເພາະວ່າໃນແຕ່ລະປີໄດ້ມີສັດຕາຍຍ້ອນພະຍາດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເພາະສະນັ້ນ ການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນແກ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງມີຄວາມຈໍາເປັນສໍາລັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ລວມທັງຊາວກະສິກອນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ທາງດ້ານລະບົບການຕະຫຼາດກໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາເພື່ອໃຫ້ຊາວກະສິກອນໄດ້ເຂົ້າເຖິງຢ່າງສະດວກເພື່ອຈໍາໜ່າຍຜະລິດຕະພັນສັດລ້ຽງ. ລະບົບການຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີຈາກສູນສະຖານີໄປສູ່ຊາວກະສິກອນ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ ແລະ ພັດທະນາເພື່ອຊອກຫາລະບົບທີ່ແທດເໝາະ ຊຶ່ງເຕັກໂນໂລຊີທີ່ແທດເໝາະດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດນໍາໃຊ້ ແລະ ຍອມຮັບຈາກຊາວກະສິກອນ.

III. ສະຫຼຸບ

ເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນແລ້ວວ່າການລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍແມ່ນມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການດໍາລົງຊີວິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຕໍ່ເສດຖະກິດຂອງຊາດເພື່ອຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ກະຈາຍລາຍຮັບ. ເວົ້າສະເພາະ ເລື້ອງຄວາຍແມ່ນມີບົດບາດສໍາຄັນໃນເກືອບທຸກໆລະບົບການ

ຜະລິດ ໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະໃນເຂດທີ່ຍັງມີຊາວກະສິກອນທຸກຍາກ ແລະ ຕ້ອງການແຮງງານສັດ ເພື່ອເປັນແຮງງານລາກແກ່ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງຜຸ້ນຄອກເພື່ອການປູກຝັງ. ການລ້ຽງຄວາຍແມ່ນຍັງມີບັນຫາໜັກໜ່ວງເລື້ອງການປ້ອງກັນພະຍາດ, ການຈັດການດ້ານອາຫານ, ການປັບປຸງພັນລວມທັງສິນເຊື້ອ ແລະ ທັງນີ້ມັນກໍ່ລວມທັງການຂາດຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ ທຶນຮອນຂອງຊາວກະສິກອນເອງ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງຊາວກະສິກອນກໍ່ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂທີ່ຈະສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານເຕັກນິກອື່ນໆ.

V. ເອກກະສານແນບທ້າຍ

ຕາຕະລາງ 1: ລັກສະນະການຜະລິດຂອງຄວາຍ

ລ/ດ	ຄຸນລັກສະນະ	ຫົວໜ່ວຍ	ຈຳນວນ
1	ຄວາຍນ້ອຍ (ຢ່ານົມ)	%/ປີ	35-40
2	ໄລຍະຫ່າງຂອງການເກີດລູກ	ປີ	1.5
3	ການຕາຍຫຼັງເຊົານົມຫາເຖົ້າ	%	2.3
4	ການຕາຍຫຼັງເກີດຫາເຊົານົມ	%	10-30
5	ຄວາຍແມ່ທົດແທນ	%	6-7
6	ອາຍຸຄວາຍແມ່ເພື່ອປ່ຽນແທນອອກ	ປີ	16-17
7	ການນຳໃຊ້ດິນຕໍ່ຫົວໜ່ວຍສັດ (AU)	ເຮັກຕາ	0.15-0.20
8	ຈຳນວນຄວາຍຕໍ່ຄອບຄົວ	ໂຕ	1.4
9	ນ້ຳໜັກເກີດໃໝ່	ກລ	24-32
10	ນ້ຳໜັກຢ່ານົມ (8 ເດືອນ)	ກລ	90-120
11	ນ້ຳໜັກຄວາຍແມ່ພັນ	ກລ	350-440
12	ນ້ຳໜັກຄວາຍພໍ່ພັນ	ກລ	500-550
13	ອາຍຸເກີດອາຍຸໂຕທຳອິດ	ປີ	4.5-5.5
14	ນ້ຳໜັກຊາກ (ພໍ່ພັນ)	%	45-50
15	ນ້ຳໜັກເພີ່ມຕໍ່ວັນຫຼັງຢ່ານົມລ້ຽງໃສ່ທົ່ງຫຍ້າ	ກລ	0.24-0.30
16	ນ້ຳໜັກເພີ່ມຕໍ່ວັນລ້ຽງຂັງມີອາຫານເສີມ	ກລ	0.40-0.70
17	ເນື້ອທີ່ສາມາດໄຖໄດ້ຕໍ່ມື້	ເຮັກຕາ	0.14-0.15
18	ຈຳນວນມື້ທີ່ເຮັດວຽກຕໍ່ປີ	ມື້	60-120
19	ເນື້ອທີ່ທີ່ໄຖໄດ້ຕໍ່ປີ	ປີ	1.6
20	ອາຍຸຂອງຄວາຍພໍ່ພັນ (ສິ່ງໂຮງຂ້າສັດ)	ປີ	15
21	ສະເລ່ຍຈຳນວນປີທີ່ເຮັດວຽກ	ປີ	12

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ, 2004

ຮູບ 1: ຄວາຍແມ່ພັນ ແລະ ລູກ ທີ່ລ້ຽງຢູ່ສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ

VI. ຄຳຂອບໃຈ

ພວກຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນຂອງປະເທດສະວິເດັນ (SidaMEKARN) ທີ່ຊ່ວຍເຫຼືອທຶນຮອນເຂົ້າໃນການທົດລອງຄັ້ງນີ້. ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນໄປຍັງ ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ ທີ່ໃຫ້ຄວາມສະດວກໃນການທົດລອງຄັ້ງນີ້. ຂໍຂອບໃຈເປັນພິເສດນຳ ທ່ານ ດຣ. ບຸນຖອງ ບົວຫອມ ທີ່ຊີ້ນຳການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ; Dr. Brian Ogle (ມະຫາວິທະຍາໄລກະສິກຳສະວິເດັນ) ທ່ານ ພອນປະເສີດ ເພັງສະຫວັນ ແລະ ທ່ານ ວຽງສະຫວັນ ພິມພະຈັນວິງສິດ ທີ່ໃຫ້ຄຳແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກ, ການວິໄຈຂໍ້ມູນ ແລະ ກະກຽມເປັນບົດລາຍງານ. ພ້ອມນີ້ ຂອບໃຈໄປຍັງວິຊາການຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ ທີ່ຊ່ວຍເຫຼືອໃນການທົດລອງຄັ້ງນີ້ ຊຶ່ງດ້ວຍຄວາມຮ່ວມມື ຂອງບັນດາທ່ານເຫຼົ່ານີ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ການທົດລອງປະສິບຜົນສຳເລັດໄປດ້ວຍດີ.

IV. ເອກກະສານອ້າງອີງ

Urgent Need in Buffalo Development for Food Security and Self... can be said that buffaloes have a **role** to serve ... were greater advantages of raising buffalo for **draught** power by ... been used as a multi-purpose **animal** by farmers

Bouahom, B. 1993, Cattle production system in Laos, Proceedings of an International workshop, LARED, Vientiane, Laos, 22-24 November 1993

Chantalakhana, C. 2001, Urgent need in buffalo development for food security and self sufficiency, in proceeding of the National workshop on swamp buffalo development in Vietnam, Hanoi-Vietnam, Dec-2001. pp 10-26

Chantalakhana, C. 2002, Sustainable Smallholder Animal Systems in the tropic Kasetsart University, Thailand, pp 162-163

Ministry of Agriculture and Forestry, 1995, Agriculture development Master Plan until year 2000, Vientiane, Laos

Phengvichit, V. 1998, the integration of Livestock in shifting cultivation systems in Upland of the Lao PDR, Food and Fertilizer Technology Center, Extension bulletin 464, December 1998

Phonvisay, S. 1994, National Livestock and Fisheries sub-sector Policy strategy and Development Programs in Laos (1996-2000)